



*Maharsi*  
**Durvāsā**  
& *Śrī Durvāsā-āśrama*







*śrī śrī guru-gaurāṅgau jayataḥ*

Maharṣi Durvāsā  
& Śrī Durvāsā-āśrama

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA



# MAHARŠI DURVĀSĀ & ŚRĪ DURVĀSĀ-ĀŚRAMA

---

Oorspronkelijke titel: Maharsi Durvasa & Sri Durvasa-asrama  
Auteur: Sri Srimad Bhaktivedanta Narayana Gosvami Maharaja, 1921  
2<sup>de</sup> Druk: 2012 Gaudiya Vedanta Publications – Delhi, India

Nederlandse titel: Maharsi Durvasa & Sri Durvasa-asrama  
Nederlandse vertaling: 2019 Indira dasi  
Foto Sri Srimad Bhaktivedanta Svami Maharaja is courtoisie van © Bhaktive-  
danta Book Trust International, Inc., [www.Krishna.com](http://www.Krishna.com). Gebruikt met toestem-  
ming.  
Vector art: Freepik.com  
Pro Deo Uitgever Jaya Radhe: <https://purebhakti.com/jayaradhe.nl>  
Email: [banyantree@duck.com](mailto:banyantree@duck.com)

Drukwerk: [www.pumbo.nl](http://www.pumbo.nl)  
Papier: HVO biotop  
Paperback: [www.boekenbestellen.nl/boek/maharsi-durvasa](http://www.boekenbestellen.nl/boek/maharsi-durvasa)

Alle Nederlandse titels van deze auteur op één pagina:  
[www.boekenbestellen.nl](http://www.boekenbestellen.nl) – Zoekterm: BV Narayana Maharaja

Kosteloos Nederlandse titels in eBookformaten: [jayaradhe.nl/boeken.html](http://jayaradhe.nl/boeken.html);  
[purebhakti.com/resources/ebooks-magazines/bhakti-books/dutch](http://purebhakti.com/resources/ebooks-magazines/bhakti-books/dutch)

Nederlandse vertalingen van de literaire nalatenschap van Sri Srimad Bhaktive-  
danta Narayana Gosvami Maharaja worden als Nederlands cultureel erfgoed  
geconserveerd door de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en het World Book  
Archive in Vrindavan.

Gaudiya Vedanta Filosofie; Caitanya; Vaisnavisme  
NUR: 718 Oosterse religies

COPYRIGHT 2019 © I.H.M. GOOSEN – ENKELE RECHTEN VOORBEHOUDEN



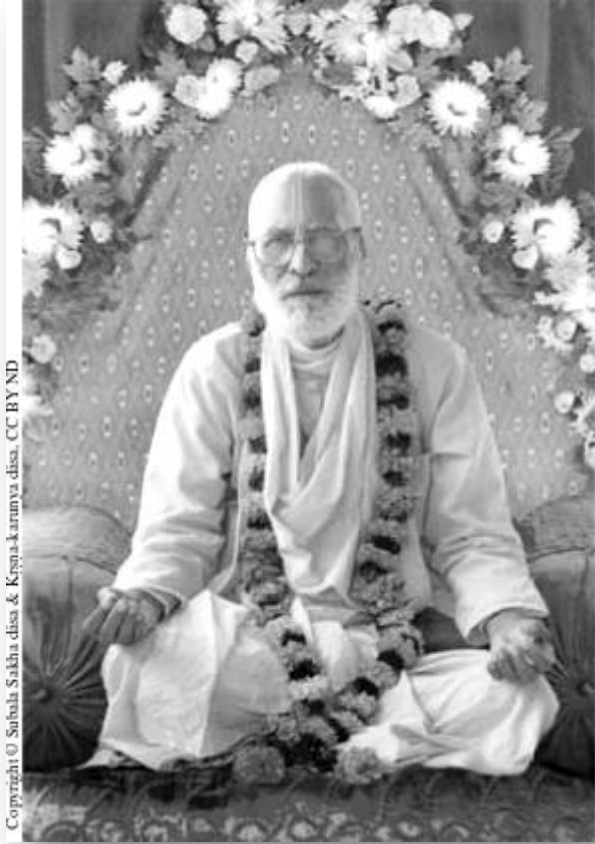
BEHALVE WAAR ANDERS VERMELD VALT ALLEEN DE TEKST (NIET OPMAAK,  
FOTO'S EN KUNST) IN DIT BOEK ONDER CREATIVE COMMONS NAAMSVER-  
MELDING-GEENAFGELEIDWERKEN 4.0 INTERNATIONALE PUBLIEKE LICENTIE

Overzicht licentie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode.nl>

## *Inhoud*

<i>Voorwoord</i> _____	<i>i</i>
<i>Maharsi Durvasa</i> _____	<i>1</i>
<i>Mahadeva's afdaling als Durvasa – de zoon van Maharsi Atri en Anusuya</i> _____	<i>3</i>
<i>Maharsi Durvasa in Satya-yuga</i> _____	<i>9</i>
<b>Ambariṣa Mahārāja en Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>9</i>
<i>Maharsi Durvasa in Treta-yuga</i> _____	<i>19</i>
<b>Bhagavān Śrī Rāmacandra en Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>19</i>
<b>Mahārāja Śvetaki en Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>23</i>
<b>Het huwelijk van Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>24</i>
<b>Mudgala Ṛṣi en Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>26</i>
<i>Maharsi Durvasa in Dvapara-yuga</i> _____	<i>29</i>
<b>Door de genade van Mahārṣi Durvāsā krijgt Kuntī zonen</b>	<i>29</i>
<b>Bhagavān Śrī Kṛṣṇa's affectie voor Durvāsā Ṛṣi</b> _____	<i>31</i>
<b>Durvāsā Ṛṣi zegent Śrīmatī Rādhikā met de kunst van het koken</b> _____	<i>33</i>

<b>Durvāsā Ṛṣi komt naar de Pāṇḍava's in Kāmyavana en Śrī Kṛṣṇa beschermt hen</b>	<b>34</b>
<b>De dienstverlening van de gopīs aan Śrī Durvāsā Ṛṣi en Durvāsā blijft vrij van het idee de doener te zijn</b>	<b>40</b>
<b>Durvāsā Ṛṣi's gunst aan Kṛṣṇa en Rukmiṇī</b>	<b>43</b>
<b>De verwoesting van de Yadu dynastie en Śrī Durvāsā Ṛṣi</b>	<b>46</b>
<b><i>Durvasa-asrama in Isapura</i></b>	<b>52</b>
<b>De āsrama van Śrī Dattātreya in Viṣṇupura</b>	<b>53</b>
<b>De āsrama van Śrī Parāśara Muni en zijn zoon Śrī Vedavyāsa</b>	<b>54</b>

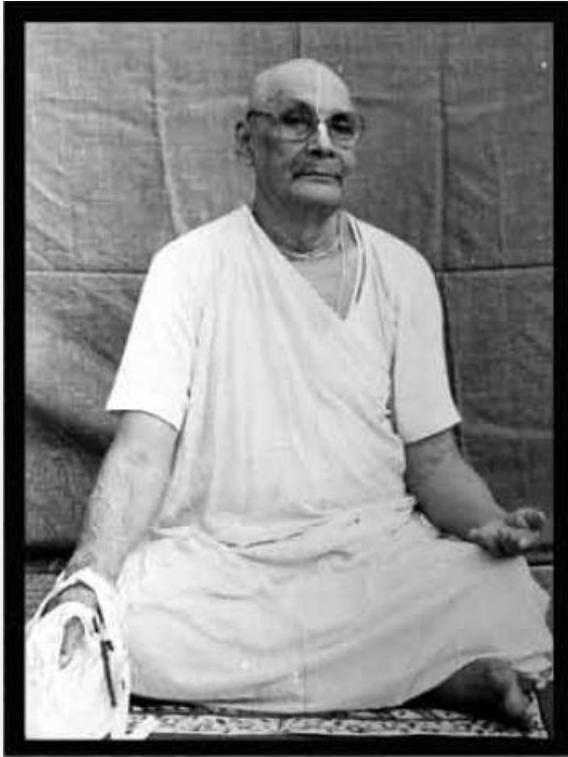


Copyright © Srinada Satkha dāsa & Kṛṣṇa-kāruṇya dāsa. CC BY ND

*nitya-lilā-praviṣṭa om viṣṇupāda*

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOŚVĀMĪ MAHĀRĀJA



*nitya-lilā-praviṣṭa om viṣṇupāda*

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA VĀMANA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA



*nitya-līlā-praviṣṭa om viṣṇupāda*

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA SVĀMĪ MAHĀRĀJA



*nitya-lilā-praviṣṭa om viṣṇupāda*

ŚRĪ ŚRĪMAD

*BHAKTI PRAJÑĀNA KEŚAVA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA*

## Voorwoord

**S**RĪ DURVĀSĀ ṚṢI EN ŚRĪ DURVĀSĀ-  
āśrama beschikken over een wonderbaarlijke  
specialiteit: ze zijn beide afkomstig uit Satya-  
yuga.

Rond 1994 werd de verantwoording en zorg voor Śrī Durvāsā-āśrama aangeboden aan Śrīla Gurudeva, *nitya-līlā-praviṣṭa om̐ viṣṇupāda aṣṭottara-sata Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja*. Dit is een krachtige en beroemde *līlā* lokatie in Śrī Vraja-maṇḍala. Śrīla Gurudeva erkende dit aanbod als de wens van zijn *śrīla gurupāda-padma, guru-paramparā* en Śrī Śrī Rādhā-Kṛṣṇa en Hun metgezellen en heeft deze verantwoording aanvaard. Dankzij zijn onvermoeibare inzet kon Śrī Durvāsā-āśrama worden gerestaureerd. Om de oude, versleten terp, waarop de *āśrama* was gebouwd, te beschermen werd er een betonnen wal omheen gelegd.

Toen heeft Śrīla Gurudeva een schitterende tempel gebouwd en gezorgd voor een vlekkeloze dagelijkse eredienst van het antieke godsbeeld van Śrī Durvāsā Rṣi samen met Śrī Śrī Guru-Gaurāṅga-Rādhā-Vinoda-bhīhārī, Śrī Yamunā-devī en Gopeśvara Śiva. Door de genade van Śrīla Gurudeva komen vele pelgrims deze plaats bezoeken. Tot hun grote geluk ontvangen ze hier *darśana* van de Ṭhākurajī's, vooral in de gunstige tijd van Śrī Vraja-maṇḍala *parikramā* en Śrī Vasanta-pañcamī.

Śrīla Gurudeva heeft dit boekje, *Maharṣi Durvāsā & Śrī Durvāsā-āśrama*, gepubliceerd met de wens om de glorie van deze plek te verspreiden, zelfs onder het algemene publiek. Hij heeft de inhoud van dit boekje samengesteld om ons specifieke informatie te geven over Mahārṣi Durvāsā en zijn *āśrama*. Een ieder, die het honingzoete spel in deze pagina's proeft, zal zich uiterst fortuinlijk voelen en verschuldigd zijn aan Śrīla Gurudeva.

Het Uitgevers Team  
[Gauḍīya Vedānta Publishers]

**Vertaling:** Prema-vilāsa dāsa

**Vertaling betrouwbaarheidscontrole:** Śānti dāsī

**Vertaaladvies (2<sup>de</sup> druk):** Vijaya-kṛṣṇa dāsa

**Redactie:** Prema-vilāsa dāsa, Vaijayantī-mālā dāsī (2<sup>de</sup> druk)

**Opmaak en omslagontwerp:** Kuñja-kalikā dāsī

**Proeflezing:** Janakī dāsī, Sulatā dāsī, Vasantī dāsī

## *Maharsi Durvasa*

**V**RAJA-MANḌALA BESTAAT UIT TWAALF primaire bossen. In ieder primair bos zijn talloze kleinere bossen en in die kleinere bossen bevinden zich vele loofhutten en priëlen. Van de twaalf primaire bossen liggen er vijf aan de oostzijde van de Yamunā – Bhadravana, Bhāṇḍīravana, Bilvavana (Belvana), Mahāvana en Lauhavana – en zeven bossen liggen aan de westzijde van de Yamunā – Madhavana, Tālavana, Kumudavana, Bahulāvana, Kāmyavana, Khadīravana en Vṛndāvana. In Lauhavana ligt de zeer oude *āśrama* van Durvāsā op enige afstand van de Yamunā, pal tegenover Viśrāma-ghāṭa in Mathurā.

Mahārṣi Durvāsā is een beroemde, geperfectioneerde *yogī* en groot heilige uit drie *yugas*, Satya, Tretā en Dvāpara. Nergens staat geschreven, dat hij ooit is gestorven. Zelfs vandaag de dag leeft hij ergens incognito. Hij is een

zeer ongewone *ṛṣī*. Het is zeer moeilijk in te schatten, wat hij in het volgende moment gaat doen of wanneer, en daarom is hij moeilijk te volgen. Hij is hier afgedaald als een deeexpansie van Mahādeva Śaṅkara. Soms zien we, dat hij zelfs zonder reden kwaad kan worden. Hij heeft het vermogen om alle materiële gunsten te schenken.

*Mahadeva's afdaling als Durvasa – de  
zoon van Maharsi Atri en Anusuya*

**M**AHĀRṢI DURVĀSĀ ĀŚRAMA IS EEN plek uit de Oudheid. Durvāsā heeft hier soberheden verricht, waarmee hij talloze perfecties kreeg. Deze *āśrama* is dan ook in drie *yugas* beroemd te noemen. Mensen stromen uit heel India hier naartoe en bidden om vervulling van allerlei materiële verlangens.

Mahārṣi Atri was een geestelijke zoon (*mānasa-putra*) van Brahmā, de schepper van het materiële universum. De drie halfgoden Brahmā, Viṣṇu en Maheśa zijn eens voor Atri verschenen om hem een gunst te schenken. Atri was zeer voldaan met de *darśana* van hen alledrie. Hij bood hen met grote liefde en een gebroken stem gebeden aan. De drie goden waren tevreden en zeiden hem een gunst van zijn keuze te aanvaarden. Na het consult

met zijn vrouw, Anusūyā, vroeg hij of ze alledrie, Brahmā, Viṣṇu en Maheśa, hun zonen wilden worden. “Het zij zo,” en de drie halfgoden vertrokken naar hun eigen woonplaats.

Devarṣi Nārada speelde *vīṇā* en bezong de glorie van Bhagavān, toen hij Sarasvatī, Lakṣmī en Umā tegenkwam, tegen wie hij in hoge mate de glorie van de kuisheid van Anusūyā preeste. Hij zei, “Vanwege haar kuisheid is Anusūyā, de vrouw van Atri, nu de beroemdste vrouw in het universum. In alle drie de werelden is geen vrouw, die kuiser is dan zij.”

Toen de drie godinnen deze woorden van Durvāsā hoorden, vertoonde hun gezicht grote teleurstelling. Ze gingen er trots op de meest kuisen vrouwen in de drie werelden te zijn en konden het niet verdragen, dat een andere vrouw kuiser zou zijn dan zij. Ze stonden erop, dat hun respectievelijke echtgenoten – Śrī Brahmā, Śrī Viṣṇu en Śrī Maheśa – de kuisheid van Anusūyā aan een dermate moeilijke test zouden onderwerpen, dat ze er niet voor zou slagen. Hun echtgenoten probeerden hun vrouw te overtuigen, dat ze hun nederlaag zouden riskeren, als ze zouden trachten haar kuisheid te testen, omdat Anusūyā uitermate sober, extreem kuis en een groot toegewijde van Bhagavān was. Toch bleven hun vrouwen aandringen.

Brahmā, Viṣṇu en Maheśa arriveerden bij de *āśrama* van Śrī Atri en Anusūyā in Citrakūṭa. De sobere Anu-

sūyā bevond zich op dat moment alleen in de *āśrama*, die in een dichtbegroeide jungle in een bergkam lag. Atriṣi zat in een nabijgelegen grot en was verzonken in de verering van Bhagavān. Toen Anusūyā de drie halfgoden hun *āśrama* zag naderen, stond ze op en bood met gevouwen handen *praṇāma* aan. “Hoe kan ik u dienen, onze eerwaarde gasten?” vroeg ze. Toen bracht ze hen water, fruit en een paar wortels. Maar het waren geen gewone gasten. Ze zeiden, “Als je ons naakt een aalmoes geeft, zullen we deze aanvaarden. Anders zijn we niet tevreden en stappen we weer op.”

Nadat ze deze vreemde woorden had vernomen, dacht Anusuya even na. Toen verzocht ze hen een ogenblik te wachten en ging naar haar echtgenoot Atriṣi om hem te vertellen over de opmerkelijke conditie, die ze op het aanvaarden van aalmoezen hadden geplaatst. Atriṣi mediteerde en maakte eruit op, dat deze drie gasten niemand anders waren dan Brahmā, Viṣṇu en Maheṣa. Hij zei tegen zijn vrouw, “Dit zijn geen gewone gasten, maar ze zijn Brahmā, Viṣṇu en Maheṣa zelf. Verwelkom hen en eer hen zoals het hen belijft; dat kan geen kwaad doen.” Anusūyā liep terug naar de *āśrama* en zei tegen de drie goden, “Ik stem erin toe u naar wens te dienen, maar mijn verlangen is, dat u pasgeboren babies wordt en op mijn schoot komt zitten.” Ze werden onmiddellijk babies en gingen op haar schoot zitten spelen, terwijl zij de drie kinderen met grote liefde begon te voeden. De

kinderen werden Candramā, Dattātreyā en Durvāsā genoemd. Brahmājī was neergedaald als Candramā, Viṣṇu als Dattātreyā en Maheśa als Durvāsā.

Na enige tijd raakten de drie godinnen, Sarasvatī, Lakṣmī en Umā, bezorgd, omdat hun echtgenoten nog niet waren thuis gekomen. Het was hen via Devarṣi Nārada ter ore gekomen, dat hun echtgenoten babies waren geworden en bij Anusūyā op schoot zaten te spelen. Ze hebben zich toen omgekleed in gewone kleding en gingen samen naar de *āśrama* van Anusūyā. Nadat Anusūyā hen had verwelkomd en geëerd, vroeg ze hen, “Wie bent u?”

Ze antwoordden, “We zijn uw schoondochters.”

“Hoe zijn jullie mijn schoondochters geworden?” vroeg ze.

Aarzelend vanwege enige schaamte antwoordden ze, “De drie kinderen, die op jouw schoot zitten te spelen, zijn niemand anders dan onze echtgenoten. Omdat onze echtgenoten jouw zonen zijn geworden, zijn wij jouw schoondochters geworden.”

Anusūyā zei glimlachend, “Wat wilt u?”

“We willen onze echtgenoot terug,” antwoordden ze. “Weest u alstublieft genadig en breng hen terug in hun oorspronkelijke gedaante, zodat we hen weer van dienst kunnen zijn.”

Anusūyā zei, “Ze blijven in hun huidige gedaante bij mij als mijn zonen, terwijl ze tegelijkertijd terugkeren in

hun oorspronkelijke gedaante en jullie op de terugweg naar huis kunnen begeleiden.”

Dit verhaal is afkomstig uit het begin van Satya-yuga. Het complete verhaal wordt verteld in de Purāṇa's en de *Mahābhārata*.



# *Maharsi Durvasa in Satya-yuga*

AMBARĪṢA MAHĀRĀJA EN DURVĀSĀ ṚṢI

**T**OEN DURVĀSĀ ENIGSZINS WAS OPGE-groeid, gaf hij zowel het eten van voedsel als het drinken van water op en begon in opdracht van zijn ouders zware soberheden uit te voeren. Hij beoefende vooral het achtvoudige *yoga* systeem van *yama*, *niyama*, *āsana*, *prāṇāyāma*, *dhyāna*, *dharāṇa* enzovoort, waardoor hij vele mystieke perfecties verkreeg. Hij was in de wereld vermaard als een geperfectioneerde *yogī*. Alles, dat hij voorspelde, ging zich in werkelijkheid afspelen. Hij maakte duizenden discipelen.

Hij bouwde een *āśrama* op de oever van de Yamunā en ging daar wonen. Als de noodzaak zich voordeed of als hij dat wilde, ging hij ook op reis. Er kwamen vele grote *ṛṣis* en *maharṣis* naar zijn *āśrama* om hem te ontmoeten. Zijn *āśrama* bevond zich in een prachtig loofbos

op de oever van de Yamunā en zag er zeer lieflijk uit. Kwetterende koekoeks, dansende pauwen, rustende herten en andere soorten dieren en vogels woonden onbevreesd in die schuilplaats. Op de Yamunā, die vlakbij stroomde, dreven overal lotusbloemen en vanuit de *āśrama* kon het stromen van de rivier worden gehoord. Zijn *āśrama* moet heel lieflijk zijn geweest.

Op de oever tegenover de *āśrama* van Durvāsā stond het schitterende paleis van Mahārāja Ambarīṣa. Mahārāja Ambarīṣa was naar deze plek gekomen, die ver van zijn hoofdstad was afgelegen, met het doel om *sādhana-bhajana* uit te voeren.

Hij volgde eens een gelofte van Mahā-dvādaśī van vasten van voedsel en water en waken in de nacht. De volgende ochtend, nadat hij zijn dagelijkse plichtplegingen, zoals baden, *gāyatrī-mantra* chanten en *arcana-pūjā* had uitgevoerd, verzocht hij de Vaiṣṇava's, *brāhmaṇas* en de aanwezige gasten om *bhagavat-prasāda* te aanvaarden. Hijzelf wilde zijn vasten breken door de *caraṇāmṛta* van Bhagavān te eren, toen onverwacht Mahārṣi Durvāsā kwam aanlopen. Mahārāja Ambarīṣa was zeer verheugd hem te zien en zei, "O grote wijze, vandaag hebben we het grote geluk een gast van uw statuur te dienen. Ṭhākura-jī's *mahā-prasāda* staat voor u klaar; aanvaard het alstublieft."

Zoals eerder aangegeven, Durvāsā was een temperamentvolle *ṛṣi*; zijn karakter was uitermate opmerkelijk.

Niemand wist, wat hij het volgende moment ging doen. Śrī Durvāsā Ṛṣi zei, “Ik heb mijn dagelijkse plichten zoals baden nog niet voltooid. Nadat ik naar de Yamunā ben geweest, kom ik hier terug.” Hij ging naar de oever van de Yamunā.

De voorgeschreven tijd om het vasten te breken was binnen twee uur na zonsopgang en de termijn zou spoedig verlopen. Durvāsā kwam te laat terug. Mahārāja Ambarīṣa bevond zich in een dilemma. Als hij zijn vasten zou breken zonder zijn *brāhmaṇa* gast te hebben gevoed, zou hij zich schuldig maken aan oneerbiedigheid en het overschrijden van de regels van gepast moreel werelds gedrag. Bovendien zou de *ṛṣi* ontevreden kunnen worden en Mahārāja Ambarīṣa kunnen vervloeken. Maar aan de andere kant, door zijn Mahā-dvādaśī niet binnen de aangewezen tijd te breken, zou zijn *bhakti* te lijden hebben. Nadat hij de *brāhmaṇas* had geraadpleegd over de wetten van *dharma*, brak hij het Mahā-dvādaśī vasten door een enkele druppel *caraṇāmṛta* te nemen. In de geschriften is een regel gegeven voor degenen, die vasten van water, om hun vasten de volgende ochtend te breken met *caraṇāmṛta* of een andere vloeistof. Maar voor degenen, die voedsel zoals fruit gebruiken als *anukalpa* (*prasāda* zonder granen), geldt de regel, dat ze hun vasten de volgende ochtend moeten breken met granen, die zijn geofferd aan Bhagavān. Men mag in ieder geval nooit eerbied aan *bhakti* onthouden; anders

wordt *bhakti* teniet gedaan. Om het spirituele leven te beschermen is het toegestaan om consideratie met werelds *dharma* achterwege te laten.



Met dit idee brak Ambarīṣa Mahārāja zijn vasten door een druppel *caraṇāmṛta* te nemen. Hiermee was zijn Mahā-dvādaśī vasten gebroken en tegelijkertijd niet gebroken.

Zodra Ambarīṣa Mahārāja zijn vasten had gebroken, kwam Durvāsā Ṛṣi terug van de Yamunā. Door zijn mystieke vermogen wist hij, dat Ambarīṣa Mahārāja zijn vasten had gebroken en hij begon te trillen van woede. “U bent een grote atheïst!” zei hij. “U nodigt me uit voor

*prasāda*, maar alvorens mij te bedienen hebt uzelf gegeten. Nu zal ik u straffen.” Hij trok een streng haar uit zijn hoofd en gooide hem op de grond. Uit die streng haar manifesteerde zich een vrouwelijke vuurdemoon genaamd Kṛtyā, die Mahārāja Ambarīṣa benaderde om hem in de as te leggen. Mahārāja Ambarīṣa stond daar eenvoudig met gevouwen handen. Hij was volkomen onbevreesd, omdat hij zich uitsluitend had overgegeven aan Bhagavān.

Juist op dat moment stuurde Bhagavān, die Zijn toegewijden bijzonder is toegenegen, Zijn Sudarṣana *cakra* daar naartoe om Zijn toegewijde te beschermen. De *cakra* legde de *rākṣasī* Kṛtyā in de as en wendde zich toen tot Durvāsā. Durvāsā was doodsbang en rende voor zijn leven. Hij stak Pātāla over, stak Svarga over en alle andere veertien planetaire stelsels. Hij kwam tenslotte aan in Śiva-loka, waar hij Śaṅkara smeekte hem te redden. Al die tijd had de Sudarṣana *cakra* op hoge snelheid achter hem aangezeten. Śaṅkara zei tegen hem, “U bent nogal eigenaardig. U hebt ruzie gemaakt met een toegewijde van Bhagavān. Kent u de glorie van Zijn toegewijden niet? Ik kan geen hulp bieden aan iemand, die een overtreding aan de voeten van een toegewijde van Bhagavān heeft begaan. Ga rechtstreeks naar Bhagavān Viṣṇu; het is Zijn *cakra*. Hij alleen kan u beschermen.”

Durvāsā ging onmiddellijk naar Viṣṇu-loka en smeekte aan de voeten van Bhagavān Viṣṇu voor zijn leven,

“Prabhu! Red me alstublieft, ik ben uiterst bedroefd. Niemand kan me redden behalve U. Ik heb me helemaal aan U overgegeven. Aangezien U bent toegenegen aan degenen, die zich aan U hebben overgegeven, is het voor U een natuurlijke zaak om me te beschermen.”



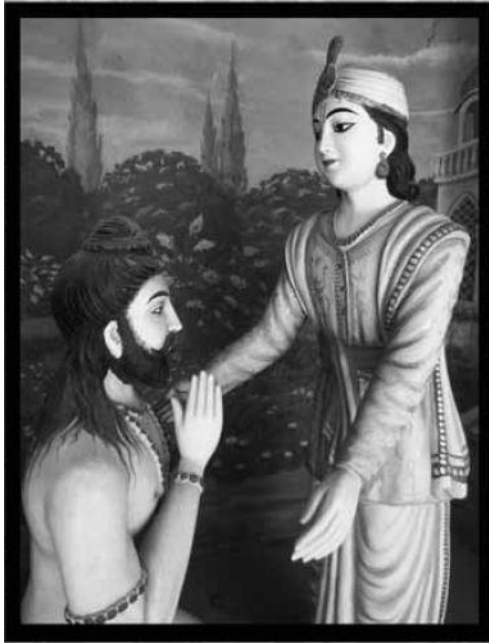
Bhagavān Viṣṇu antwoordde, “Ik kan degenen, die vijandig zijn tegen Mijn toegewijden, niet beschermen. Ik ben het hart van Mijn toegewijden en zij zijn Mijn hart. Ik kan hen nooit achterlaten en ik bevind Me eigenlijk onder hun beheer. Alleen de toegewijde, aan wiens voeten je een overtreding hebt begaan, kan jou vergeven; Ik ben niet in staat dat te doen. Dus als jij jouw ei-

gen welzijn verlangt, ga dan terug naar Mijn toegewijde Ambarīṣa en smeeek hem om vergeving.”

Toen werd Mahārṣi Durvāsā wanhopig. Omdat hij geen andere uitweg zag, besloot hij naar Mahārāja Ambarīṣa terug te keren. Toen hij daar aankwam, vouwde Mahārāja Ambarīṣa zijn handen en bood hem nederig zijn *praṇāma* aan. Maar Durvāsā viel aan zijn voeten en omwille van zijn eigen welzijn smeekte hij om vergeving en bad voor zijn leven. Mahārāja Ambarīṣa kalmeerde toen de Sudarśana *cakra* door hem gebeden aan te bieden.

Bij het horen van de opmerkelijke glorie van *bhakti* was Durvāsā verbijsterd en zei, “Hoe fortuinlijk zijn de toegewijden van Bhagavān! Vandaag heb ik de grootheid van de toegewijden van Bhagavān Anantadeva leren kennen. O Koning, hoewel ik u heb beledigd, wenste u alleen mijn welzijn. Welke bezigheid zou moeilijk kunnen zijn voor heilige personen, die de lotusvoeten van *bhakta-vatsala* Bhagavān Śrī Hari hebben vastgepakt? Het hart van de *mahātmās*, die de lotusvoeten van Tirthapāda Bhagavān dienen, is zo edelmoedig, dat ze alles kunnen verzaken en dat hun gunstige instructies het hart van anderen zuiveren. Daardoor blijven ze van niets verstoken. *Aho!* U bent zeer vriendelijk tegen me geweest. Door mijn overtreding over het hoofd te zien hebt u mijn leven gered.”

Vanaf het moment, dat Durvāsājī hier en daar naartoe begon te rennen om zijn eigen leven te redden, had Mahārāja Ambariṣa niets meer gegeten. Hij zat eenvoudig te wachten, totdat Durvāsā zou terugkomen.



Hij raakte de voeten van Durvāsā aan en gaf hem daarna liefdevol te eten. Toen Durvāsā voldaan was van de maaltijd, zei hij vol respect, “O Koning, nu moet u ook gaan eten.”

Met een tevreden gevoel gaf Durvāsā een lofzang op Mahārāja Ambariṣa en keerde naar zijn *āśrama* terug.

Na dit incident met Mahārāja Ambarīṣa veranderde het karakter van Mahārṣi Durvāsā. Vanaf die tijd was hij onverschillig voor onpersoonlijke kennis (*brahma-jñāna*) en de beoefening van het achtvoudige mystieke pad (*aṣṭāṅga-yoga*). Nadat hij de glorie van zuivere toegewijden had leren kennen, kreeg hij de tendens zich op het pad van toewijding aan Bhagavān (*bhakti*) te begeven.



## *Maharsi Durvasa in Treta-yuga*

BHAGAVĀN ŚRĪ RĀMACANDRA EN DURVĀSĀ ṚṢI

**N**A DE VOORNOEMDE GEBEURTENISSEN bleef Durvāsā in zijn *āśrama* in Vrajamaṇḍala. Alleen wanneer zich een noodzaak aandienende, reisde hij door deze wereld en ook naar andere werelden. Er worden veel vertellingen over Mahārṣi Durvāsā uit Tretā-yuga in diverse Purāṇa's en in de *Mahābhārata* aangetroffen.

Śrī Rāmacandra daalde af naar planeet Aarde en voerde elfduizend jaar lang spel uit. Aan het eind van deze periode nam Kālapuruṣa (Tijd in eigen persoon) door de wens van Brahmā de gedaante van een grote heilige aan en benaderde Śrī Rāmacandra. Hij verzocht Rāmacandra met hem een gesprek te hebben op een afgelegen plek, waar niemand hen kon horen spreken. Śrī Rāmacandra keek naar Lakṣmaṇa en zei, “Ga bij de pa-

leispoort staan en zorg, dat niemand naar binnen gaat. Als iemand toch inbreekt en onze conversatie interrumpeert, kost hem dat zijn leven.” Lakṣmaṇa ging de paleispoort bewaken. Daarbinnen vingen Kālapuruṣa en Śrī Rāmacandra hun conversatie aan. Kālapuruṣa leverde Śrī Rāmacandra een boodschap van Śrī Brahmā af, waarin stond, “Nu is de tijd van Uw spel in deze wereld verstreken. Daarom dient U nu naar Uw eeuwige woonplaats terug te keren.” Tijdens hun gesprek arriveerde Mahārṣi Durvāsā bij de paleispoort en zei tegen Lakṣmaṇa, “Ik wil Śrī Rāmacandra onmiddellijk zien vanwege iets, dat zeer belangrijk is.”

Lakṣmaṇa antwoordde, “O grote ziel, zeg me, wat het is en ik zal er snel voor zorgen, dat er aandacht aan wordt besteed.”

Maar Durvāsāji, die van nature geneigd had boos te worden, zei, “Ik ontmoet Rāmacandra alleen rechtstreeks. Als je me niet toestaat Hem te zien, zal ik Hem vervloeken en al Zijn onderdanen in de as leggen.”

Lakṣmaṇa dacht, “Het zou beter zijn, als ik alleen in de as werd gelegd, in plaats van Śrī Rāmacandra en al Zijn onderdanen.” Daarom ging hij alleen naar Rāmacandraji.

Kālapuruṣa en Śrī Rāmacandra hadden hun conversatie afgerond, maar Kālapuruṣa bevond zich nog in de kamer. Śrī Rāmacandra vroeg, “Lakṣmaṇa, waarom ben je hier op een ongelegen moment binnen gekomen?”

Lakṣmaṇa antwoordde, “Prabhu, Mahārṣi Durvāsā staat aan de poort. Hij wil Jou onmiddellijk spreken en alleen Jou. Als er enig oponthoud is, staat hij klaar om Jou, al Jouw onderdanen en mij ook met een vloek in de as te leggen.”

Rāmacandra zei Kālapuruṣa vaarwel en zei daarna bedroefd, “Lakṣmaṇa, kun jij je Mijn gelofte herinneren? Ik zei, dat ieder persoon, die tijdens ons gesprek zou binnenkomen, het zijn leven zou kosten. Voor een deugzaam persoon is het verzaken van een dierbaar persoon hetzelfde als de dierbare persoon doden. Daarom zal Ik jou voor het leven verzaken.” Lakṣmaṇa bood *praṇāma* aan de voeten van Śrī Rāmacandra, verliet het koninklijk paleis en ging rechtstreeks naar de oever van de Sarayu Rivier. Nadat hij een bad had genomen trok hij zijn bewustzijn naar binnen in een staat van meditatie en keerde terug naar zijn eeuwige woonplaats.

In het paleis liet Śrī Ramacandra Durvāsā bij Zich komen. Toen Durvāsā binnenkwam, verwelkomde Śrī Rāmacandra hem met grote eerbied en vroeg hem, “Mahārṣi, wat kan Ik voor u doen?”

Durvāsājī antwoordde, “Ik heb ontzettend veel honger. Geef me meteen iets te eten van hetgeen U in huis hebt.”

Śrī Rāmacandra serveerde Durvāsā het voedsel, dat Hij in Zijn paleis voorradig had. Durvāsā vulde zijn

maag met heerlijke spijzen en toen hij helemaal voldaan was, verliet hij de plek.

Rāmacandra was zeer verdrietig over de afzondering van Zijn jongere broer, Lakṣmaṇa. Toen Hij het nieuws hoorde, dat Lakṣmaṇa naar zijn eigen woonplaats was teruggekeerd, dacht Hij er ook over om naar Zijn woonplaats terug te keren. Hij installeerde Zijn twee zonen, Lava en Kuśa, en Zijn neven als koningen van verschillende deelgebieden en nam Zijn onderdanen mee naar de heilige oever van de Sarayu Rivier, waar ze allemaal een bad namen. In de tussentijd landden daar duizenden vliegtuigen, die zoveel licht gaven als de zon. Śrī Rāmacandra en Zijn toegewijden gingen aan boord van de vliegtuigen en keerden terug naar hun oorspronkelijke woonoord.

Śrī Rāmacandra scheen Lakṣmaṇa te verzaken, maar Hij kan hem eigenlijk nooit verzaken, want Lakṣmaṇa is de belichaming van de *dhāma*. Hij blijft bij iedere incarnatie van Bhagavān aanwezig en assisteert Hem bij Zijn uiteenlopend spel. Lakṣmaṇa was de eerste, die naar de eeuwige Sāketa-dhāma was teruggekeerd en zat daar te wachten, totdat Śrī Rāmacandra zou terugkeren om Hem te verwelkomen, zodra Hij zou arriveren.

MAHĀRĀJA ŚVETAKI EN DURVĀSĀ ṚṢI

In de Oudheid was er een koning genaamd Śvetaki, die wat betreft kracht en moed gelijk was aan Indra. Er was in die tijd geen andere koning, die offers uitvoerde en liefdadig werk deed zoals hij, noch bestond er een koning, die zo geleerd was als hij. Hij organiseerde grote offers, waarbij hij overvloedig aan liefdadige doelen schonk. Hij dacht nergens anders aan dan alleen aan het uitvoeren van offers en het wegschenken aan liefdadige doelen. Hij was constant bezig met het uitvoeren van telkens nieuwe en betere ritualistische offers en het wegschenken aan liefdadige doelen op uiteenlopende manieren. Maar zijn ritualistische priesters voerden zoveel offers uit, dat ze door de rook last kregen van hun ogen. Ze werden doodmoe van het onafgebroken brengen van offergaven aan het vuur. Nadat de koning hun toestemming had gekregen, stelde hij nieuwe priesters aan, maar het duurde niet lang, of zij raakten ook uitgeput van het uitvoeren van offers. De koning ging op zoek, maar kon geen geschikte priester vinden om zijn offers uit te voeren. Hij legde dit uiteindelijk aan de priesters voor, die hem alsvolgt adviseerden, “Gaat u alstublieft naar Mahādeva Śrī Rudra. Hij zal iets kunnen regelen.”

Mahārāja Śvetaki ging naar het Kailāśa Massief en ging daar zware soberheden uitvoeren, vasten van voedsel en water, om Śrī Rudradeva een plezier te doen.

Toen Śaṅkara zijn soberheden observeerde, was hij met hem verheugd. Hij verscheen voor Mahārāja Śvetaki en vroeg hem een gunst van hem te aanvaarden. Mahārāja Śvetaki bood zijn *praṇāma* aan de voeten van de immens machtige Śrī Rudra en zei, “O meester der halfgoden, ik wil met een offer van honderd jaar beginnen. Als u met mij tevreden bent, komt u dan persoonlijk mijn offer uitvoeren.”

Śaṅkara glimlachte en antwoordde, “Het is niet mijn taak om offers uit te voeren. Ik ga uw offer niet persoonlijk uitvoeren, maar mijn deexpansie, de grote *brāhmaṇa*, die bekend staat als Durvāsā, zal het voor u regelen.”

Rudradeva riep Mahārṣi Durvāsā bij zich en gaf hem de opdracht om het offer van Koning Śvetaki te voltooien. Mahārṣi Durvāsā nam de opdracht van Rudradeva op zijn hoofd en voerde het offer van de koning in strikte overeenkomst met de regels en principes uit. De wens van Mahārāja Śvetaki was vervuld en hij stelde Durvāsā tevreden door hem overvloedig te belonen.

#### HET HUWELIJK VAN DURVĀSĀ ṚṢI

Mahārṣi Durvāsā was een zeer krachtige heilige. Zijn roem was wijd en zijd bekend. Mahārāja Urva was op zoek naar een geschikte bruidegom voor zijn dochter Kandali. Kandali was buitengewoon mooi en jong, maar

ze had een scherpe tong en haar woede ontstak dikwijls, terwijl ze sprak. Daarom trachtte haar vader voor haar een geschikte bruidegom te vinden, zodat hij haar kon uithuwelijken. Hij ging met Kandalī naar de *āśrama* van Mahārṣi Durvāsā en bood hem nederig zijn *praṇāma* aan, waarbij hij hem smeekte om Kandalī als zijn vrouw te aanvaarden.

Durvāsā zag de jeugdige schoonheid van Kandalī en stemde toe. Tegen de tijd, dat de huwelijksplechtigheid naderde, verzocht de koning Durvāsā, “Vergeef haar overtredingen. Uiteindelijk moet je honderd overtredingen van haar vergeven.” Durvāsā stemde erin toe.

Na de trouwpartij ging Kandalī in de *āśrama* van Durvāsā wonen. Durvāsā realiseerde zich, dat ze inderdaad nogal strijdlustig was en de ene belediging na de andere uit haar mond gooide. Ofschoon hij er met haar langdurig over had gesproken, kon hij haar karakter niet veranderen. Toen ze na enige tijd Durvāsā meer dan honderd keer had beledigd, was de maat van de heilige vol en legde hij haar met een vloek in de as.

Later is Durvāsā nog enkele dagen in Dvārakā gebleven. Er bevond zich in de Yadu dynastie een prachtig jong meisje genaamd Ekānamśā. De Yādava’s hebben toen voor dit meisje een huwelijk met Durvāsā gearrangeerd, maar na enige tijd raakte Mahārṣi Durvāsā ook van haar afkerig. Hij heeft haar verzaakt en is naar zijn *āśrama* teruggekeerd.

MUDGALA ṚṢI EN DURVĀSĀ ṚṢI

In Kurukṣetra woonde een heilige genaamd Mudgala. Hij was zeer vroom en zelfbeheerst. Na het oogsten van het graan ging hij de achtergebleven aren verzamelen en hield zich met dit voedsel in leven. Hij sprak altijd de waarheid en had nooit op iemand kritiek. Hij had de gelofte afgelegd om gasten een uitmuntende dienst te bewijzen. Hij leefde met zijn vrouw en zoon en iedere vijftien dagen verzamelde hij graan van de akker en voerde het rituele offer genaamd *iṣṭīkṛta* uit. Nadat hij zijn gasten een maaltijd had geserveerd, gebruikten hijzelf en zijn gezin de restanten – slechts eens per vijftien dagen. Zolang ze zich alleen in leven hielden met de restanten van hun gasten, raakte hun voorraad ingrediënten, waarmee ze honderden gasten voedden, nooit uitgeput.

Op zekere dag verscheen Durvāsā Ṛṣi, die eruit zag als een gek, helemaal naakt en die harde woorden sprak, bij de *āśrama* van Mahātmā Mudgala en zei, “O beste *brāhmaṇa*, ik heb ontzettend veel honger en ik wil eten.”

Mudgala antwoordde, “Mahārṣi, u bent welkom.” Hij vereerde Durvāsā met artikelen, zoals *pādya*, *arghya* en *ācamanīya* en serveerde hem een maaltijd. Durvāsā verorberde al het voedsel en smeerde met zijn vuile handen zelfs de restanten over zich heen. Toen vertrok hij zoals hij was gekomen en Mudgala en zijn gezin moesten honger lijden.

Na vijftien dagen stond de volgende gelegenheid voor een offer voor de deur. Durvāsā kwam weer bij hen langs en at weer alles op. Mudgala Muni ging onmiddellijk voorbereidingen treffen voor het volgende offer. Precies vijftien dagen later kwam Durvāsā daar weer aan en at wederom alles op. Op deze manier kwam hij zes keer op het moment van het offer daar aan en at alles op. Ondanks dat de familie zo lang honger had geleden, raakte de *muni* niet in het minst verstoord. Woede, haat, zorgen en de neiging om te worden beledigd konden zijn hart niet raken.

Mahārṣi Durvāsā zag dit en was zeer tevreden. Hij zei, “O *brāhmaṇa*, er is niemand in de wereld zoals u, die zo vrijgevig is en onaangetast blijft door afgunst en walging en beledigingen verdraagt. Alle levende wezens worden met voeding in stand gehouden. Als men honger heeft, raakt de geest geprikkeld en dan is het heel moeilijk om beheerst te blijven. Maar u hebt reeds perfectie bereikt. U hebt met uw zware soberheden alle werelden overwonnen. Mag u daarom een woonplaats krijgen in de hemelse planeten.” Op dat moment landde daar een vliegtuig uit Svarga-loka, maar omdat Mudgala Muni goed wist, dat de deugden en tekortkomingen van Svarga-loka tijdelijk zijn, stuurde hij het vliegtuig terug.



# *Maharsi Durvasa in Dvapara-yuga*

DOOR DE GENADE VAN MAHĀRṢI DURVĀSĀ  
KRIJGT KUNTĪ ZONEN

**M**AHĀRĀJA ŚŪRASENA, EEN KONING uit de Yadu dynastie, had een zoon genaamd Vasudeva en een dochter genaamd Pṛthā. Geen vrouw ter wereld kon zich meten aan de schoonheid van Pṛthā. In navolging van een belofte, die hij eerder had gedaan, gaf Śūrasena de dochter aan zijn neef, Kuntibhoja, die zelf geen kinderen had. Kuntibhoja nam haar aan als zijn eigen dochter. Sinds die tijd raakte ze ook bekend als Kuntī. Kuntibhoja vertrouwde Kuntī de verantwoording toe van de verering van de Ṭhākura-jī's in huis en van het ontvangen van gasten. Durvāsā, die zware geloften naleefde en de aard van die geloften altijd geheim hield, kwam eens langs in het paleis van

Kuntibhoja. De *ṛṣī* had een zeer opvliegend karakter en zijn hart was zo hard als een steen. Prinses Kuntī be-  
diende hem daarom met de grootst mogelijke omzichtig-  
heid. Met grote moeite kreeg ze het voor elkaar hem  
geheel tevreden te stellen. Durvāsā gaf haar de beroem-  
de *vaśīkaraṇa-mantra*<sup>1</sup> uit de *Atharva Veda* en gaf haar  
tevens de regels voor het gebruik ervan. Hij zei, “Door  
de goedheid van de halfgod, die je met deze *mantra* aan-  
roept, zal je een zoon krijgen.”

Nadat ze dit van Mahārṣi Durvāsā had gehoord, werd  
Kuntī nieuwsgierig. Ofschoon ze nog een maagd was,  
riep ze Sūryadeva aan om het effect van de *mantra* te  
testen. Onmiddellijk verscheen Sūryadeva aan haar. Bij  
het zien van deze opmerkelijke gebeurtenis was de vol-  
maakt mooie Kuntī verbaasd. Sūryadeva zei, “O mooie  
Kuntī, Ik ben de Sūryadeva, die je hebt aangeroepen.  
Hoe kan ik jou een plezier doen? Ik ben hier naartoe  
gekomen om jou een zoon te geven.” Uit vrees voor de  
samenleving werd Kuntī verlegen en voelde zich een  
enigszins hulpeloos. Wederom sprak Sūryadeva tot haar,  
“O Prinses, je zal een zeer moedige, barmhartige, piëtis-  
tische en knappe zoon krijgen, die geheel is bedekt met  
goddelijke bepantsering en oorringen. Desondanks zal

---

<sup>1</sup> Een *mantra*, waarmee de gedachten en acties van anderen kunnen wor-  
den beheerst [*vaśī* – aantrekken of anderen beïnvloeden; *karaṇa* – maken  
of doen].

jouw maagdelijkheid in tact blijven.” Toen kreeg Kuntī een zoon. Die zoon werd beroemd als de grote, heroïsche Karṇa. Later riep Kuntī op dezelfde manier Dharmarāja, Pavanadeva (Vāyu) en de halfgod, koning Indra, aan en kreeg achtereenvolgens de verheven Yudhiṣṭhira, Bhīma en Arjuna als haar zonen. Dit was het resultaat van de genade van Mahārsi Durvāsā.

#### BHAGAVĀN ŚRĪ KṚṢṆA’S AFFECTIE VOOR DURVĀSĀ ṚṢI

Svayam Bhagavān Śrī Kṛṣṇa was in Vraja geboren. Nu was Hij enigszins opgegroeid. Hij voerde Zijn kinderspel uit in Ramaṇa-retī in Gokula met Dāma, Śrīdāma, Sudāma, Vasudāma, Stoka-kṛṣṇa, Ujjvala, Lavaṅga, Subala, Madhumaṅgala en andere vriendjes. Soms gooide de ene jongen de andere vol met zand, soms speelden ze verstoppertje en soms probeerde de ene jongen de andere in een schijngevecht te verslaan. De verliezer moest de winnaar over een bepaalde afstand op zijn schouders dragen. Op een van zijn zwerftochten kwam Durvāsā daar langs. Bij het zien van het aantrekkelijke spel van de koeherdersjongens en vooral bij het schouwen van de onvergelykbare schoonheid en bekoorlijkheid van Kṛṣṇa en Balarāma stond hij daar eenvoudig alles met een gefixeerde aandacht te observeren.

Toen Śrī Kṛṣṇa zag, dat Durvāsā naar Hem stond te staren, nam Kṛṣṇa Śrīdāma mee en liep naar de heilige. Beide jongens zaten onder het stof. Toen Durvāsā Kṛṣṇa voor zich zag staan, raakte hij zijn evenwicht kwijt. Hij begon te trillen en moest gaan zitten. Kṛṣṇa glimlachte naar hem. Hij bewoog Zijn lichaam op verleidelijke manieren en vroeg, “Bābā, Ik heb Śrīdāma verslagen, of niet?” Hij vroeg de vraag keer op keer aan Durvāsā, maar Durvāsā kon geen antwoord geven. Hij was geheel ontsteld en kon niets uitbrengen. Kṛṣṇa vroeg, “Bābā, waarom zegt u niets? Bent u doofstom?” Kṛṣṇa ging toen bij Durvāsā op schoot zitten, trok aan zijn baard en vroeg, “Bābā, zegt u nu eens: heb Ik Śrīdāma verslagen of heeft hij Mij verslagen?” Maar de ṛṣī kon nog steeds geen woord uit zijn mond krijgen.

Kṛṣṇa sprong van zijn schoot af en maakte gebaren en glimlachte. Toen werd Durvāsā plotseling met kracht in Kṛṣṇa’s mond getrokken. Daar zag hij miljoenen universa en miljoenen Brahmā’s, Viṣṇu’s en Maheśa’s. Hij ging soms het ene universum in en dan het andere. Op die manier zwierf hij overal rond en het leek, alsof er complete *yugas* verstreken. Toen had hij het geluk om een universum binnen te gaan, waar Kṛṣṇa’s manifeste spel plaats had en kwam evenals zojuist aan op de plek, waar Kṛṣṇa en Zijn vriendjes aan het spelen waren.

Kṛṣṇa glimlachte en opende Zijn mond iets en Durvasa kwam er weer uit. Durvāsā, die de opmerkelijke aard

van Kṛṣṇa's spel had gezien, viel aan Zijn voeten en begon gebeden op te zenden. Door Kṛṣṇa's genade was zijn leven geheel succesvol geworden. Voorheen had hij eraan getwijfeld, of Kṛṣṇa gewoon de zoon van Nanda was, of dat Hij Parabrahma Zelf was – nu was die twijfel opgelost. Nu hij had gezien, dat de zoon van Nanda, Śrī Nanda-nandana, de allerhoogste *brahma* en Svayam Bhagavān is, bood Durvāsā Hem miljoenen keren *daṇḍavat-praṇāma* aan en keerde terug naar zijn *āśrama*. Kṛṣṇa had Zijn toegewijde Durvāsā genade gegeven en ging weer met Zijn vriendjes spelen.

DURVĀSĀ ṚṢI ZEGENT ŚRĪMATĪ RĀDHIKĀ

MET DE KUNST VAN HET KOKEN

De roemruchte Durvāsā ging eens naar het paleis van Vṛṣabhānu Mahārāja en op zijn verzoek bleef hij daar enige tijd. Vṛṣabhānu Mahārāja gaf zijn deugdzame lievelingsdochter, Rādhikā, de opdracht om de *ṛṣi* te bedienen. De *ṛṣi* was zeer verblijd met de liefdevolle dienstverlening van Prinses Rādhikā en bood Haar een gunst aan, “Mijn dochter, moge Jij zeer deskundig worden in de kookkunst. De toebereidingen, die Jij maakt, zullen nog verrukkelijker zijn dan nectar en zullen de kracht, intelligentie en schoonheid vergroten en de levensduur van een ieder verlengen, die ze nuttigt. Een ieder, die

Jouw gerechten eet, zal nooit door iemand worden verslagen en zijn lichaamsuitstraling zal nimmer afnemen.” Nadat hij dit had gesproken, keerde hij terug naar zijn *āśrama* en de kookkunst van Śrīmatī Rādhikā werd in heel Vraja vermaard.

Moeder Yaśodā vernam inlichtingen van de Vrajavāsī's en in het bijzonder van Paurṇamāsī over de kookkunst van Radhika en de kracht van Haar gerechten. Ze wilde de overheerlijke toebereidingen van Śrīmatī Rādhikā aan Kṛṣṇa voeren en dacht, “Ik zou op de een of andere manier moeten regelen, dat Rādhikā naar mijn paleis komt om te koken. Mijn zoon is mager en zwak en Hij heeft geen eetlust. Hij wordt regelmatig geconfronteerd met gemene demonen, die over allerlei mystieke krachten beschikken.” Met de hulp van Paurṇamāsī, Kundalatā, Viśākhā en anderen kon ze de schoonmoeder van Śrīmatī Rādhikā, Jaṭilā, overtuigen, dat ze Rādhikā dagelijks vanuit Jāvaṭa naar haar huis moest laten gaan. De Gauḍīya *gosvāmīs* hebben de prachtige vertelling van dit verhaal in hun boeken vastgelegd.

DURVĀSĀ ṚṢI KOMT NAAR DE PĀṆḌAVA'S IN  
KĀMYAVANA EN ŚRĪ KṚṢṆA BESCHERMT HEN

Nadat ze met vals spel de eerbare Pāṇḍava's in een gokspel hadden verslagen, werden ze door de zondige Du-

ryodhana geadviseerd en geassisteerd door Duṣṣāsana, Karṇa en Śakuni voor twaalf jaar naar het bos verbannen. De Pāṇḍava's gingen in Kāmyavana wonen. Ze hielden zich in leven met het collecteren van aalmoezen en brachten hun tijd blijmoedig door met devotionele activiteiten, zoals het horen en chanten van vertellingen over het spel van Bhagavān.

De verdorven Duryodhana, Karṇa (die grote kennis had van de kunst van bedriegen), Duṣṣāsana en hun metgezellen waren druk bezig met het uitdenken van listen om de Pāṇḍava's zelfs in hun ballingschap in het bos in gevaarlijke situaties te brengen. Juist toen kwam de buitengewoon sterke Mahārṣi Durvāsā daar uit vrije wil aan en werd vergezeld door zijn tienduizend discipelen. Duryodhana zag, dat de heetgebakerde Durvāsā Muni was gekomen en nodigde hem met grote hoffelijkheid uit om binnen te komen en bood zijn gast alle eer. Duryodhana was opeens niet meer lui en bediende Durvāsā dag en nacht met de grootste zorg, alsof hij de persoonlijke dienaar van Durvāsā was. De heilige was een opmerkelijk persoon. Soms wilde hij, dat er voor hem midden in de nacht een maaltijd werd toebereid, terwijl iedereen lag te slapen. En dan nam hij een bad en als hij terugkwam, zei hij, "Ik ga niet eten; ik heb vandaag geen honger," en dan verdween hij. Soms had hij commentaar op het meest heerlijke voedsel en verbood iedereen het te eten. Desondanks raakte Duryodhana hierdoor niet

verstoord en werd nooit kwaad. De heilige zag dit en was zeer tevreden. Hij zei, “Ik zou jou graag een gunst willen geven. Vraag me iets naar hartewens.”

Duryodhana ging eerst overleg plegen met zijn misdadige vrienden en zei toen, “O grote heilige, in onze dynastie is Mahārāja Yudhiṣṭhira de oudste en meest verheven persoon. Die rechtvaardige zoon van Pāṇḍu bevindt zich op het ogenblik met zijn broers in Kāmyavana. Neemt u uw discipelen mee en gaat u alstublieft daar naartoe en word zijn gast, zoals u hier mijn gast bent geweest. Mijn speciale verzoek is, dat u daar arriveert op het moment, dat Draupadī juist haar maaltijd heeft gebruikt.”

“Het zij zo,” zei Durvāsā en vertrok naar Kāmyavana.

Vergezeld van zijn tienduizend discipelen kwam de heetgebakerde en moeilijk-te-plezieren heilige aan bij de *āśrama* van de Pāṇḍava’s in Kāmyavana. Draupadī lag vredig te rusten, nadat ze alle Vaiṣṇava’s, *brāhmaṇas*, gasten en haar vijf echtgenoten had gevoed en zelf had gegeten. Toen Mahārāja Yudhiṣṭhira Mahārṣi Durvāsā en zijn tienduizend discipelen zag aankomen, stond hij op en verwelkomde hen met alle respect. Nadat hij Durvāsā volgens gepaste principes had geëerd, nodigde Mahārāja Yudhiṣṭhira hem uit iets te eten. De *ṛṣi* zei, “We gaan eerst een bad nemen en daarna komen we terug voor onze maaltijd.” De heilige ging met zijn leerlingen naar een nabij gelegen vijver om te baden. De vrome

Draupadī, het kroonjuweel van kuise vrouwen, maakte zich zorgen over de manier, waarop ze de grote heilige ging voeden. Er was in de *āśrama* in het geheel geen voedsel aanwezig.

Eerder had Mahārāja Yudhiṣṭhira Sūryadeva vereerd. Omdat Sūryadeva met hem tevreden was, had hij hem een stoofpot gegeven, die altijd vol voedsel bleef, zolang Draupadī hem zou gebruiken om anderen te voeden en zolang ze zelf nog niet had gegeten. Ze kon talloze gasten te eten geven, voordat zijzelf had gegeten. De toevoer van voedsel in de pan raakte nooit uitgeput. Maar op deze dag had ze haar maaltijd al gebruikt en had de pan grondig gereinigd; daarom was het plotselinge bezoek van deze gasten een reden voor grote bezorgdheid. Iedereen maakte zich grote zorgen en niemand kon voor dit probleem een oplossing bedenken. Tenslotte herinnerde Draupadī zich in stilte Hij die Kāmsa had gedood, Hij die een reservoir van zegen is en Hij die in het bijzonder zijn toegewijden is toegenegen – Bhagavān Śrī Kṛṣṇa. Śrī Kṛṣṇa was op dat moment in Zijn paleis en lag op Zijn divan te rusten, maar toen Hij Draupadī hoorde roepen, kon Kṛṣṇa niet blijven liggen. Hij stond van de divan op en ging onmiddellijk naar Draupadī.

Draupadī kreeg het gevoel, alsof er nieuw leven in haar lichaam was gekomen. Ze bood Śrī Kṛṣṇa *praṇāma* aan en vertelde Hem over de komst van Durvāsā en over de uitnodiging van Yudhiṣṭhira Mahārāja voor een maal-

tijd. Ze smeekte Hem het gezelschap in deze crisistijd te redden en zei, “O *bhakta-vatsala*, ik neem mijn toevlucht tot Jou, die de toevlucht is van iedereen. Je bent de Allerhoogste, de Meester der meesters en Je kunt alles voor elkaar krijgen. Wil Je ons alsjeblieft uit dit dilemma verlossen?”

Bhagavān Śrī Kṛṣṇa zei, “Ik heb een verschrikkelijke honger. Maak eerst iets klaar voor Mij.”

Toen Draupadī dit hoorde, kwam ze in verlegenheid en zei, “Bhagavān, het voedsel in de pan, dat werd gegeven door Sūryadeva, is vandaag reeds geconsumeerd. Ik heb iedereen te eten gegeven en heb zelf ook iets genomen.”

Kṛṣṇa vroeg Draupadī de pan voor Hem op te halen. In de pan bevond zich nog een heel klein sliertje spinazie. Kṛṣṇa haalde het er met Zijn vinger uit en at het op. Hij vulde Zijn maag met dat sliertje spinazie en een beetje water, maakte een oprisping en zei, “Mag deze spinazie alle levende wezens in het universum tegoed doen, inclusief de begunstiger van offers, de Allerhoogste Persoonlijkheid Gods.”

Daarna stuurde Hij snel Sahadeva om de heiligen voor de maaltijd te roepen. Ze hadden juist hun bad genomen en zaten hun *mantras* te chanten. Plotseling begonnen ze herhaaldelijk te boeren, alsof ze juist hadden gegeten en hun maag voldaan was. Alle *munis* keken naar Durvāsā

en zeiden, “Onze maag is vol. Nu kunnen we niet meer gaan eten in de *āśrama* van Yudhiṣṭhira Mahārāja.”

Durvāsā dacht hierover na en probeerde te achterhalen, wat er was gebeurd. “O heiligen,” zei hij, “door in het paleis van Duryodhana te eten en naar zijn advies te luisteren hebben we een massieve overtreding tegen die grote zielen, de Pāṇḍava’s, begaan. Als ik mijn voorgaande incident herinner met de verheven toegewijde Ambariṣa Mahārāja, word ik doodsbang. Als we de Pāṇḍava’s hebben geschoffeerd, is alles voor ons afgelopen. Om ons vege lijf te redden moeten we hier onmiddellijk vertrekken.” Nadat hij dit had gezegd, renden Durvāsā en de *munis* weg en vlogen alle tien richtingen uit.

Sahadeva liep overal te zoeken, maar kon de heiligen niet vinden. Toen hoorde hij van de *munis*, die nabij de vijver woonden en daar soberheden uitvoerden, hoe Durvāsā en de heiligen op de vlucht waren geslagen. Hij ging terug naar Yudhiṣṭhira en vertelde hem het hele verhaal. Het dilemma van de Pāṇḍava’s werd door de genade van Śrī Kṛṣṇa opgelost.

Na ampele beraadslaging is het duidelijk, dat Mahārṣi Durvāsā een grote toegewijde is van Bhagavān. Om aan te tonen, dat *bhaktas* (toegewijden) superieur zijn aan *yogīs* en *jñānīs*, gebruikt hij allerlei buitengewone methoden, die voor gewone mensen moeilijk te begrijpen zijn.

DE DIENSTVERLENING VAN DE GOPĪS AAN  
ŚRĪ DURVĀSĀ ṚṢI EN DURVĀSĀ BLIJFT VRIJ VAN  
HET IDEE DE DOENER TE ZIJN

Vanwege een of ander festival wilden de *gopīs* de Yamunā oversteken om *darśana* van Mahārṣi Durvāsā in zijn *āśrama* te krijgen. Ze brachten grote schalen overheerlijke zoetigheden op hun hoofd met zich mee. Toen ze bij de oever van de Yamunā aankwamen, zagen ze dat de Yamunā hoog water had en er grote golven overheen rolden. Er was geen boot in zicht om hen over de rivier te zetten. Ze stonden daar voor een groot probleem, toen ze Śrī Kṛṣṇa zagen aankomen. Kṛṣṇa vroeg, “Waar gaan jullie allemaal naartoe?”

De *gopīs* antwoordden, “We willen de rivier oversteken om *darśana* van Durvāsā Ṛṣi te nemen, maar omdat de Yamunā zo wild is, maken we ons grote zorgen. Zou Jij een manier weten om er overheen te komen?”

Met een ernstig gezicht zei Kṛṣṇa, “Zeg gewoon tegen Yamunā, ‘Als Kṛṣṇa nooit met een vrouw heeft geassocieerd en nooit zelfs maar naar een vrouw heeft gekeken, kunnen we jou op basis van het effect van deze woorden oversteken.’” De *gopīs* boden Yamunā hun *praṇāma* aan en zeiden precies datgene, dat Kṛṣṇa hen had verteld te zeggen. Ze wandelden over de Yamunā en gingen naar de *āśrama* van Durvāsā Ṛṣi.

Vol vertrouwen boden de *gopīs* Durvāsā Ṛṣi hun *praṇāma* aan en gaven hem het gevarieerde banket, dat ze hadden meegebracht. In een minimum van tijd verzwoeg de *ṛṣi* alle gerechten zonder iets over te laten. Daarna zegende hij de *gopīs* overeenkomstig hun hartewens. Toen de *gopīs* klaar stonden om te vertrekken, vroegen ze Mahārṣi Durvāsā een methode te geven om de Yamunā over te steken. Durvāsā vroeg hen, “Hoe zijn jullie de Yamuna overgestoken om hier naartoe te komen?”



De *gopīs* antwoordden, “Kṛṣṇa zei ons het volgende tegen Yamunā te zeggen, ‘Als Kṛṣṇa nooit met vrouwen associeert of zelfs maar naar hen kijkt, laat ons dan als-

jeblieft op basis van het effect van deze woorden oversteken.’ Nadat we dit hadden gezegd, maakte Yamunā een doorgang en konden we oversteken.”

Durvāsā zei, “Wanneer jullie weer Yamunā naderen en zeggen, ‘Als Mahārṣi Durvāsā gedurende zijn hele leven nooit iets heeft gegeten, kunnen we op basis van het effect van deze woorden door jou heenlopen.’” De *gopīs* deden precies, wat hij had gezegd. Ze konden de Yamunā zonder probleem oversteken en keerden naar huis terug.

De *gopīs* zagen Kṛṣṇa weer en zeiden tegen Hem, “Jij en Durvāsā zijn heel eigenaardig en moeilijk te begrijpen. Dag en nacht associeer Jij, Kṛṣṇa, met vrouwen, maar Je zegt, dat Je zelfs nog nooit naar een vrouw hebt gekeken. En vlak voor onze neus heeft Durvāsā al onze snoepjes zitten opeten en hij zegt, dat hij nog nooit iets heeft gegeten. We kunnen de woorden van jullie beiden niet begrijpen.”

Kṛṣṇa zei, “Hoewel Ik alles doe, doe Ik niets. Ik vereenzelvig Me niet met het idee de doener of de genierter te zijn, zoals materialistische mensen doen. Ook Durvāsā vereenzelvigt zich niet met het idee de doener of de genierter te zijn, niet in zijn grofstoffelijke lichaam en niet in zijn subtiel stoffelijke lichaam, niet fysiek en niet mentaal. Dus ofschoon hij alles opeet, eet hij helemaal niets. Voor gewone mensen is dit erg moeilijk te begrijpen; alleen enkele *tattva-jñānīs* kunnen dit bevatten.” Door

middel van de *gopīs* heeft Kṛṣṇa deze *tattva* aan de wereld onderwezen.

#### DURVĀSĀ ṚṢI'S GUNST AAN KṚṢṆA EN RUKMIṆĪ

Er kwam eens een buitengewoon opmerkelijke *brāhmaṇa* naar Dvārakā. Hij was gekleed in lompen en had een staf bij zich gemaakt van een tak van de *bel*-boom en zwierf hier en daar rond. Hij had een lange baard en een grote snor. Hij was niemand anders dan Durvāsā Muni. Het woord *durvāsā* betekent “iemand die oude, versleten, vuile kleren draagt” of “iemand die zich in leven houdt met het drinken van het sap onttrokken aan *dūrvā-gras*”. Durvāsā hield zich in leven door af en toe dit sap van *dūrvā-gras* te drinken en soms liep hij ook schaamteloos rond in vuile kleding. Daarom noemden de mensen hem Durvāsā.

Durvāsā had de gewoonte om rond te lopen door de koninklijke wegen, lanen, over rotonden en kruispunten in Dvārakā en hardop te roepen, “Wie ontvangt deze *brāhmaṇa* Durvāsā bij zich thuis en geeft hem het gepaste respect? Ik ben nogal opvliegend. Een ieder, die me in zijn huis ontvangt, mag niet kwaad op me worden en moet me netjes bedienen.” Aangezien niemand Durvāsā in zijn huis wilde ontvangen, liet Bhagavān Śrī Kṛṣṇa hem als gast in Zijn paleis logeren en bediende hem persoonlijk. Soms kon Durvāsā in zijn eentje voor duizend

mensen eten, soms vroeg hij naar een maaltijd op een ongelegen moment, soms at hij excessief, soms werd hij zonder reden kwaad, soms begon hij plotseling keihard te huilen en soms begon hij ineens te lachen.

Op zekere dag legde hij de bedden, lakens en andere zaken in de kamer, waar hij logeerde, in de as. Daarna verliet hij die plek. Even later verscheen hij weer bij Kṛṣṇa en zei, “Kṛṣṇa, ik sterf van de honger; geef me snel een beetje lekkere *khīra*.”

Het zag ernaar uit, dat Kṛṣṇa hierop was voorbereid. Hij voerde de *muni* direct een beetje lekkere *khīra*. Nadat hij er een klein beetje van had gegeten, commandeerde de *ṛṣī* Kṛṣṇa, “Smeer deze gloeiend hete *khīra* helemaal over Jouw lichaam heen.” Śrī Kṛṣṇa gehoorzaamde hem en smeerde het restant van de *khīra* van Durvāsā over Zijn hoofd en over Zijn hele lichaam. Rukmiṇī stond tegenover Kṛṣṇa te glimlachen en Kṛṣṇa smeerde de *khīra* ook over haar heen. De eigenaardige heilige spande toen Koningin Rukmiṇī in plaats van de paarden aan voor een rijtuig, dat daar stond. Hij ging op het rijtuig zitten en gaf haar het commando te lopen. Durvāsā was zo verlicht als de zon. Pal voor Kṛṣṇa spoorde hij de onschuldige Rukmiṇī met een zweep aan.

Toen de Yādava’s dit zagen, werden ze woedend. Durvāsā en Rukmiṇī bewogen zich over de weg, waarbij de arme Rukmiṇī struikelde en viel, maar de verbijsterende *muni* hield niet op haar met de zweep aan te spo-

ren. Toen ze niet meer opstond, sprong Durvāsā van het rijtuig en rende weg. Śrī Kṛṣṇa, die nog helemaal onder de *khīra* zat, rende Durvāsā achterna en zei, “O grote ziel, moge jij tevreden zijn.”

Durvāsā keek Kṛṣṇa aan en zei, “O ontzettend sterke Śrī Kṛṣṇa, met Jouw karakter heb Je woede verslagen. O Govinda, omdat ik Jou geen overtreding heb zien maken, ben ik zeer tevreden met Jou. Aanvaard daarom Jouw gekoesterde gunst van mij. Jouw roem zal in de drie werelden tot in eeuwigheid in tact blijven en Je zal altijd de Allerhoogste blijven. De spullen van Jou, die ik heb gescheurd, verbrand en kapot heb gemaakt, zullen naar hun oorspronkelijke hoedanigheid terugkeren. Je zal geen doodsangst kennen door iets, dat de lichaamsdelen raakt, waarover Je de *khīra* hebt gesmeerd. O Acyuta, zolang Je het wenst, zal Je in deze wereld jeugdig en onsterfelijk blijven. Maar Je hebt de restanten van de *khīra* niet op Jouw voetzolen gesmeerd. Waarom heb Je dat niet gedaan? Ik vind het jammer, dat Je hebt nagelaten om dit te doen.”

Hierna nam het lichaam van Kṛṣṇa een buitengewone luister aan.

De *ṛṣi* was ook tevreden met Rukmiṇī en zei tegen haar, “Mijn dochter Rukmiṇī, van alle vrouwen in het universum zal jij de meest vermaarde zijn en in alle werelden zal jij de hoogste faam verkrijgen. Ouderdom en ziekte zullen jou nimmer aantasten en jouw lichaams-

kleur zal nimmer afnemen. Van Kṛṣṇa's zestienduizend koninginnen zal jij de belangrijkste zijn en je zal de meest geliefde van Kṛṣṇa zijn." Toen Durvāsā dit had gezegd, vloog hij er plotseling vandoor.

DE VERWOESTING VAN DE YADU DYNASTIE  
EN ŚRĪ DURVĀSĀ RṢI

Nadat Hij op geniale wijze de Mahābhārata Oorlog had opgezet, had de onbevattelijk machtige Bhagavān Śrī Kṛṣṇa het grootste deel van de last van de Aarde weggenomen. Kṛṣṇa vergezeld van Śrī Baladeva had ook direct de koningen van de demonische klassen omgebracht, die de Aarde tot overlast waren geweest, maar omdat de onoverwinnelijke Yadu dynastie nog was overgebleven, was Kṛṣṇa niet vrij van zorgen. Hij wilde ook regelen, dat de Yadu dynastie zichzelf zou verwoesten, zodat Hij zonder zorgen naar Zijn eigen woonplaats kon terugkeren.

In de algemene zin van het woord bepaalt de standaard voor goed en slecht, die in de geschriften wordt gegeven, dat degenen, die Bhagavān dienen, over een goddelijke natuur beschikken en *sādhus* of toegewijden worden genoemd. Het tegenovergestelde van *sādhus* zijn degenen, die zich verzetten tegen dienstverlening aan Kṛṣṇa, waardoor ze *asuras* of demonen worden ge-

noemd. *Asuras* proberen van nature Kṛṣṇa te vernietigen. Om dergelijke demonen te vernietigen voert Śrī Kṛṣṇa de functie van *yuga-avatāra* uit. De meeste mensen denken, dat de Yadu dynastie niet als een overlast op Aarde kon worden beschouwd, omdat deze dynastie een expansie van Bhagavān Zelf was en over het gevoel van dienstverlening aan Kṛṣṇa beschikte. We dienen echter te weten, dat de Kaurava's en de Pāṇḍava's tevens Kṛṣṇa's verre en nabije verwanten waren. Ze waren bovendien niet afgedaald met het doel de overlast van de Aarde te vergroten. De Pāṇḍava's waren Kṛṣṇa's dienaars en waren altijd bereid Hem onder alle omstandigheden van dienst te zijn. Hoewel Duryodhana en anderen ook aan Kṛṣṇa verwant waren, hadden ze een verdorven, zondig karakter, waren Hem altijd vijandig gezind en waren daarom demonen.

De onenigheid tussen de Kaurava's en de Pāṇḍava's had zich in een oorlog ontwikkeld en aangezien in die oorlog strijders van beide partijen omkwamen, was het voor Kṛṣṇa mogelijk om degenen, die Hem vijandig gezind waren, uit de weg te ruimen. In deze oorlog heeft Kṛṣṇa echter niet de verwoesting gearrangeerd van toegewijden en metgezellen, die wel bereid waren Hem voor altijd diensten te verlenen. Hij heeft de Aarde van haar last verlost door de dood van demonen te arrangeren, die een concrete overlast op de Aarde vormden.

De leden van de Yadu dynastie, die voor altijd bereid waren om Śrī Kṛṣṇa te dienen en die Zijn eeuwige metgezellen waren, hebben Hem ook vergezeld, toen Hij *aprakāṣa-līlā* of het ongemanifesteerde spel is binnengegaan. De Yādava's echter, die Kṛṣṇa vijandig gezind waren en zich in dezelfde mate als Hij vererenswaardig achtten, brachten de gewone bevolking alleen maar in de war. Śrī Kṛṣṇa had voor deze Yādava's geregeld, dat ze elkaar zouden uitroeien, waarmee tegelijkertijd de resterende overlast op de Aarde zou worden weggenomen. Het spel van de verwoesting van de Yadu dynastie leek in feite op een magische illusie, waarin de eeuwige metgezellen van Kṛṣṇa terugkeerden naar hun respectievelijke woonplaatsen en waarin de demonische Yādava's, die nog resteerden, omkwamen.

Sinds het eind van de Mahābhārata Oorlog waren zeshendertig jaar verstreken en Kṛṣṇa woonde blijmoedig en gelukkig in Dvārakā, waar hij allerlei spel met Zijn eeuwige toegewijden uitvoerde. Toen wilde Hij Zijn gemanifesteerde spel en vermaak opwickelen, terwijl Hijzelf en Zijn toegewijden daar louter nog in de vorm van tijd aanwezig waren. Onder invloed van Zijn inspiratie kwamen Viśvāmitra, Asita, Kaṇva, Durvāsā, Bhṛgu, Aṅgirā, Atri, Vaśiṣṭha, Nārada en andere *munis* bijeen om te spreken en *bhagavat-kathā* in de heilige plaats Piṅḍāraka vlakbij Dvārakā te horen. Toen op een dag een paar bru-

tale jongens van de Yadu dynastie aan het spelen waren, kwamen ze naar hun bijeenkomst kijken.

Ze hadden de zoon van Jāmbavatī, Sāmba, die als vrouw verkleed was, daar naartoe meegenomen, boden met geveinsde nederigheid aan de voeten van de heiligen *praṇāma* aan en zeiden, “O *brāhmaṇas*, deze prachtige vrouw met zwarte oogmakeup is zwanger. Ze wil iets vragen, maar is te verlegen om dat te doen. Ze wil heel graag een zoon baren en het moment van de geboorte is nabij. U bent allemaal alwetend. Zegt u ons alstublieft, of ze een jongen of een meisje krijgt.”

Aanvankelijk bleven de *munis* zwijgen, maar toen de jongens herhaaldelijk dezelfde vraag bleven stellen in een poging hen belachelijk te maken, raakten de *munis* door de wil van Bhagavān vertoornd.

De rechtstreekse expansie van Mahādeva Śaṅkara, de vernietiger van het universum, Mahārsi Durvāsā, was de leider van die verzameling *munis*. “Idioten!” zei hij, “Ze baart een vijzelstamper, die jullie dynastie te gronde zal richten.” Toen de jongens dit hoorden, werden ze bang. Ze maakten onmiddellijk de doeken om de buik van Sāmba los en zagen, dat er inderdaad een ijzeren vijzelstamper onder zat. Ze maakten zich grote zorgen en brachten de stamper naar Mahārāja Ugrasena en deelden hem het hele incident mee. Toen Mahārāja Ugrasena en de inwoners van Dvārakā de stamper met eigen ogen zagen, was iedereen verbaasd en bevreesd, omdat

ze wisten, dat de vloek van de *brāhmaṇas* zeker zijn uitwerking zou hebben.

Mahārāja Ugrasena liet de stamper verpulveren en het poeder en de kleine ijzerdeeltjes in zee gooien. Een vis slikte de ijzerdeeltjes in en de golven van de zee voerden het ijzerpoeder naar de branding. Kort daarna groeide het poeder uit tot hoge, scherpe stengels (*eraka*).

Die vis werd in het net van een visser gevangen. Het stukje ijzer in zijn maag werd later door een jager genaamd Jarā als speerpunt gebruikt. Bhagavān wist alles. Hoewel Hij de vloek van de *brāhmaṇas* had kunnen terugdraaien, gaf Bhagavān, de belichaming van tijd, er niettemin zijn goedkeuring aan.

In Dvārakā ontstond een massale ongeregeldeheid. Bhagavān Śrī Kṛṣṇa zag deze ongunstige voortekenen en nam de Yādava's mee naar de heilige plaats Piṇḍāraka om daar een bad te nemen en liefdadige schenkingen te verrichten, terwijl alleen enkele oudere personen in Dvārakā waren achtergebleven. Onder invloed van de inspiratie van Bhagavān dronken de Yādava's een zoet bedwelmend drankje genaamd *maireya* en begonnen met elkaar te vechten. Ze werden overweldigd door woede en haalden de scherpe stengels genaamd *eraka*, die aan de kust stonden te groeien, op om elkaar ermee af te slachten. Baladeva Prabhu zag dit en liep naar het strand, vanwaar Hij naar Zijn eigen woonoord vertrok. Nadat Śrī Kṛṣṇa Zijn toegewijden Uddhava en Maitreya

had gewaarschuwd, keerde Kṛṣṇa onder voorwendsel van een schotwond van een pijl van de jager Jarā in Zijn oorspronkelijke gedaante terug naar Goloka Vṛndāvana. De leden van de Yadu dynastie met een demonische aard kwamen in het conflict om.

Śrī Kṛṣṇa heeft op deze manier de overlast op de Aarde weggenomen en is naar Zijn eigen woonplaats teruggekeerd. In deze *mauṣala-saṁhāra-līlā*, het spel van de ijzeren stamper en de verwoesting van de Yadu dynastie, waren de ṛṣis aangevoerd door Durvāsā slechts de instrumentele oorzaak. De wens van Bhagavān vormde in feite de primaire oorzaak.



## *Durvasa-asrama in Isapura*

**M**AHĀRṢI DURVĀSĀ IS EEN INCARNATIE of expansie van Śrī Śaṅkara. Omdat Śaṅkara *īśvara* is, is ook zijn residentie bekend geworden als Īśāpura. In de huidige tijd ligt Durvasa-āśrama in Īśāpura aan de Yamunā tegenover Viśrāma-ghāṭa in Mathurā, Vraja-maṇḍala.

### DE ĀŚRAMA VAN ŚRĪ DATTĀTREYA IN VIṢṆUPURA

Aan de oever van de Yamunā vlakbij de *āśrama* van Durvāsā Ṛṣi stond de *āśrama* van Śrī Dattātreya. Dattātreya is een deelexpansie van Bhagavān Viṣṇu. Hij is ook één van de drie zonen van Anusūyā. We treffen zijn naam aan in Canto Zeven van *Śrīmad-Bhāgavatam*. Hij heeft Prahlāda Mahārāja onderwezen in *varṇāśramadharmā* en *tattva-jñāna*. Zijn levensverhaal is ook be-

schreven in Canto Elf van *Śrīmad-Bhāgavatam*. Voordat Bhagavān Śrī Kṛṣṇa naar de geestelijke wereld terugkeerde, heeft Hij Uddhava instructies gegeven. Hij vertelde Uddhava over de conversatie tussen de *avadhūta* Dattātreyā en Yadu Mahārāja met betrekking tot *tattvajñāna* door zijn eigen vierentwintig *gurus* aan Uddhava uiteen te zetten. De plaats waar de *āśrama* van Dattātreyā stond is tegenwoordig beroemd als het dorp Viṣṇupura. In Dvāpara-yuga hebben schippers zich daar gevestigd. Tot vandaag de dag is het voornamelijk een schippersdorp.

DE ĀŚRAMA VAN ŚRĪ PARĀŚARA MUNI EN  
 ZIJN ZOON ŚRĪ VEDAVYĀSA

Vlakbij de *āśrama* van Durvāsā Ṛṣi stond de *āśrama* van Parāśara Muni. Deze *āśrama* was buitengewoon mooi met een overvloed aan bomen en klimplanten, die allerlei soorten vruchten en bloemen droegen. Omdat de loop van de Yamunā is veranderd, kan er nu geen spoor van deze *āśrama* meer worden teruggevonden. Volgens de geschriften heeft de *āśrama* van Parāśara ergens in deze streek tot het eind van Dvāpara-yuga gestaan.

Brahmā schiep uit zijn geest een zoon, die vermaard was als *brahmarṣi* Vaśiṣṭhajī en één van zijn zonen was Śakti Ṛṣi. Parāśarajī was de zoon van Śakti Ṛṣi en de

naam van zijn moeder was Adṛśyanti. Vaśiṣṭhājī heeft zijn kleinzoon in alle facetten opgevoed. Hij heeft er vooral voor gezorgd, dat zijn kleinzoon de voorgeschreven *saṃskāras* onderging.

Parāśara, die tot in zijn diepste kern religieus was, beschouwde Vaśiṣṭha als zijn vader en heeft hem vanaf zijn geboorte als zodanig eerbiedigd. Op zekere dag vertelde de moeder van Parāśara hem, “Mijn beste zoon, Vaśiṣṭhājī is niet jouw vader, maar de vader van jouw vader. Jouw vader werd in het bos door een *rākṣasa* verslonden.” Toen Parāśara dit hoorde werd hij verdrietig. Hij besloot alle werelden te verwoesten door soberheden uit te voeren, maar Vaśiṣṭhājī heeft hem ervan weerhouden door hem in *tattva-jñāna* te onderwijzen.

Parāśara voerde grote soberheden uit en was een verheven toegewijde. Voor het welzijn van de samenleving heeft hij de *Parāśara-smṛti* gecomponeerd, die één van de achttien *Smṛti*'s vormt. Zelfs tegenwoordig is dit werk een leidraad voor de gemeenschap van Indiase hindoe's.

Parāśara Muni had eens diverse heilige plaatsen bezocht en kwam aan bij de oever van de Yamunā, die hij wilde oversteken om naar zijn *āśrama* terug te keren. De avond was gevallen en hij zag, dat een jong meisje bezig was mensen over de rivier te zetten. Parāśara was alleen. Hij klom aan boord en stak de rivier over.

Het jonge meisje was niemand anders dan Matsyaganadhā. Eerder had Brahmā een *apsarā* genaamd Adrikā

vervloekt, die de vorm van een vis moest aannemen. Toen verscheen door het zaad van Uparicara Vasu Matsyagandhā in de baarmoeder van Adrikā. De leider van de schippers genaamd Daśarāja ving Adrikā later in zijn visnet en haalde Matsyagandhā uit haar buik. Om deze reden was haar naam Matsyagandhā, hetgeen betekent “visgeur”. Daśarāja beschouwde haar als zijn dochter en voedde haar op. Ze was buitengewoon mooi. Omdat ze over eerlijkheid en andere goede kwaliteiten beschikte, werd ze vermaard als Satyavatī. Ze verleende diensten aan haar vader door boten over de rivier te loodsen. Toen Parāśara haar betoverende schoonheid zag, werd hij verliefd. Hij kreeg het verlangen zich met haar te verenigen, maar de deugdzame en welgemanierde Matsyagandhā zei uit een simpel hart, “O eerbiedwaardige heer, hoe zou ik ooit naar huis kunnen terugkeren, als mijn maagdelijkheid verloren zou gaan? O beste *muni*, als ik op die manier zou worden bezoedeld, zou ik niet langer willen leven.”

Parāśara zei, “Om datgene te krijgen, dat je verlangt, kun je deze gunst van me accepteren. Nadat je een zoon hebt gekregen, zal je desondanks jouw maagdelijkheid behouden. De visgeur van jouw lichaam zal verdwijnen en worden vervangen door een zoete geur, die zich kilometers ver over het aardoppervlak zal verspreiden. Er zal uit jou een deelexpansie van Bhagavān worden geboren. Hetgeen hier is gebeurd, heeft alleen plaats gehad

door de wens van Bhagavān.” Toen ging de hemelse aanwezigheid van Parāśara haar baarmoeder binnen en er werd tegelijkertijd een opmerkelijke baby geboren. Ze zagen, dat het kind de gedaante van een zestienjarige jongen had aangenomen. Deze zoon van Parāśara werd beroemd als Kṛṣṇa Dvaipāyana Vedavyāsa. Omdat hij op een eiland in de Yamunā werd geboren, werd hij Dvaipāyana (eilander) genoemd en omdat hij later de originele Veda in vier afzonderlijke partities heeft on-dergebracht, is hij bekend geworden als Vedavyāsa (ver-deler van de Veda’s). Toen gaf Vyāsadeva zijn moeder Satyavatī de verzekering, “Wanneer je me roept, kom ik naar jou toe en vervul ik jouw verlangens.” Toen verliet hij het eiland om elders soberheden uit te voeren.

Satyavati ging in een gelukkige stemming naar huis. Vanaf die dag was haar vader, Daśarāja, verheugd om haar nieuwe, zoete lichaamsgeur te ruiken.

In Vraja is het gemeengoed, dat Vyāsadeva, die in zijn eigen *āśrama* in Mathurā bij een *ghāṭa* van de Yamunā genaamd Kṛṣṇa-gaṅgā woonde, *samādhi* binnentrad en de met *rasa* beladen en smetteloze *mahā-purāṇa*, *Śrīmad-Bhāgavatam*, voor het welzijn van de wereld com-poneerde. Als hij niet in Vraja had gewoond en Svayam Bhagavān Vrajendra-nandana Śrī Kṛṣṇa en Zijn *svarūpa-sakti* Śrīmatī Rādhikā niet had vereerd en op die manier Hun genade niet had gekregen, was het voor hem niet mogelijk geweest een dergelijk onvergelijkbaar geschrift

te componeren. Daarom moet de *āśrama* van Vedavyāsa zeker ergens aan de oever van de Yamunā hebben bestaan. Indien zijn *āśrama* in Kṛṣṇa-gaṅgā-ghāṭa heeft bestaan, is dat hoogst waarschijnlijk nabij Cakra-tīrtha en de *ṭilā* of terp van Ambarīṣa Mahārāja geweest.

Het is mogelijk, dat Daśarāja, de leider van de schippers, die Matsyagandhā hebben grootgebracht, heeft gewoond in hetgeen tegenwoordig Viṣṇupura heet, waar ook Satyavatī in het huis van haar vader heeft gewoond. Bhagavān Dattātreyā, Mahārṣi Parāśara en Śrī Vedavyāsa hebben zich alledrie in de buurt van elkaar bevonden. Derhalve is deze plaats van groot belang in het perspectief van de recente geschiedenis, van de geschiedenis in de Purāṇa's en als een plaats van Kṛṣṇa's spel en vermaak.



# Centra & Contacten Wereldwijd

[www.purebhakti.com/contact-us/centers-mainmenu-60.html](http://www.purebhakti.com/contact-us/centers-mainmenu-60.html)

## INDIA

**Mathura:** *Shri Keshavaji Gaudiya Math* – Jawahar Hata, U.P. 281001 (Opp. Dist. Hospital), Email: [mathuramath@gmail.com](mailto:mathuramath@gmail.com) • **New Delhi:** *Shri Raman-vihari Gaudiya Math* – Block B-3, Janakpuri, New Delhi 110058 (Near musical fountain park), Tel: 9810192540; *Karol Bagh Centre:* Rohini-nandana dasa, 9A/39 Channa Market, WEA, Karol Bagh, Tel: 9810398406, 9810636370, Email: [purebhakti.kb@gmail.com](mailto:purebhakti.kb@gmail.com) • **Vrindavan:** *Shri Rupa-Sanatana Gaudiya Math* – Dan Gali, U.P. Tel: 09760952435; *Gopinath Bhavan* – Parikrama Marga (next to Imli-tala), Seva Kunja, Vrindavan 281121, U.P., Email: [vasantidasi@gmail.com](mailto:vasantidasi@gmail.com) • **Puri:** *Jay Shri Damodar Gaudiya Math* – Sea Palace, Chakratirtha Road. Tel: 06752-223375 • **Bangalore:** *Shri Madan Mohan Gaudiya Math* – 245/1 29th Cross, Kaggadasa pura Balaji layout, Bangalore-93, Tel: 089044277754, Email: [bvvaikhana@gmail.com](mailto:bvvaikhana@gmail.com); *Shri Ranganath Gaudiya Math* – Hesaraghatta, Bangalore, Tel: 09379447895, 07829378386 • **Faridabad:** *Shri Radha Madhav Gaudiya Math* – 293, Sector-14, Hariyana, Tel: 09911283869 • **Navadvipa:** *Shri Shri Keshavaji Gaudiya Math* – Kolerdanga Lane, Nadiya, Bengal, Tel: 09153125442

## AUSTRALIA

*Garden Ashram* – Akhileshvari dasi, Tel: 612 66795916, Email: [akhileshvari.dasi@gmail.com](mailto:akhileshvari.dasi@gmail.com) • *Shri Gaura Narayan Gaudiya Math* – Brisbane, Queensland, Tel: +61 403 993 746, Email: [bhaktibrisbane2010@gmail.com](mailto:bhaktibrisbane2010@gmail.com)

## CHINA / HONG KONG

15A, Hillview Court, 30 Hillwood Road, Tsing Sha Tsui, Kowloon, Tel: +85223774603

## UNITED KINGDOM & IRELAND

**Birmingham:** *Shri Gour Govinda Gaudiya Math* – 9 Clarence Road, Handsworth, Birmingham, B21 0ED, U. K., Tel: (44) 121551-7729, Email: [bvashram108@gmail.com](mailto:bvashram108@gmail.com) • **London:** *Shri Gangamata Gaudiya Math* – 631 Forest Road, E17 4NE London, Tel: 02080578406, Email: [gangamatas@hotmail.com](mailto:gangamatas@hotmail.com) • **Galway:** *Family Centre* – Tel: 353 85-1548200, Email: [jagannathchild@gmail.com](mailto:jagannathchild@gmail.com)

## USA

*Gaudiya Vedanta Publications Offices* – Tel: (800) 681-3040 ext. 108, Email: [orders@bhaktiprojects.org](mailto:orders@bhaktiprojects.org) • **Alachua:** *Shri Shri Radha-Govinda Mandir* – Tel: (1) 386-462-2682. Email: [yourbvgi@gmail.com](mailto:yourbvgi@gmail.com), Website: [www.bvgi.org](http://www.bvgi.org) • **Houston:** *Shri Govindaji Gaudiya Math* – Tel: (1) 281-650-8689. Email: [info@sggm.org](mailto:info@sggm.org), Website: [www.sggm.org](http://www.sggm.org)

## Websites

### **Gauḍiya Vedānta Publications (GVP)**

De GVP publiceert, conserveert en distribueert de boeken van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvami Mahārāja. Voor meer informatie over de inhoud van deze boeken kunt u de volgende websites bezoeken:

**www.purebhakti.com** – voor nieuws, updates en gratis downloaden van boeken, lezingen en *bhajans*.

**www.purebhakti.tv** – voor het kijken en luisteren naar lezingen online en voor links naar updates van live web-casts.

**www.harikatha.com** – voor het per email ontvangen van de lezingen en video's van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Mahārāja op zijn wereldreis.

**www.backtobhakti.com** – voor het laatste nieuws over de IPBYS, de International Pure Bhakti Yoga Society.

Indien u meer wilt weten over boeken, lezingen, audio-opnamen, video's, lessen en de International Pure Bhakti Yoga Society (IPBYS) van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Mahārāja kunt u contact opnemen met **connectwithussoon@gmail.com**

Voor het vinden van een centrum in uw buurt:

**www.purebhakti.com/contact-us**

## *Engelse publicaties van*

### ŚRĪ ŚRĪMAD

### BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOŚVĀMĪ MAHĀRĀJA

<i>Arcana-dīpikā</i>	<i>Śrī Navadvīpa-dhāma-māhātmya</i>
<i>Śrī Bhajana-rahasya</i>	<i>Śrī Navadvīpa-dhāma Parikramā</i>
<i>Śrī Bhakti-rasāmṛta-sindhu-bindu</i>	<i>Śrī Prema-sampuṭa</i>
<i>Bhakti-rasāyana</i>	<i>Śrī Rādhā-kṛṣṇa-gaṇoddeśa-dīpikā</i>
<i>Bhakti-tattva-viveka</i>	<i>Śrī Saṅkalpa-kalpadrumaḥ</i>
<i>Śrī Brahma-saṁhitā</i>	<i>Śrī Śikṣāṣṭaka</i>
<i>Essence of the Bhagavad-gītā</i>	<i>Śrī Upadesāmṛta</i>
<i>Five Essential Essays</i>	<i>Śrī Vraja-maṇḍala Parikramā</i>
<i>Going Beyond Vaikuṅṭha</i>	<i>Śrī Rāya Rāmānanda Saṁvāda</i>
<i>Harmony</i>	<i>Śrīla Bhakti Prajñāna Keśava Gosvāmī – His Life and Teachings</i>
<i>Jaīva-dharma</i>	<i>The Distinctive Contribution of</i>
<i>Letters From America</i>	<i>Śrīla Rūpa Gosvāmī</i>
<i>Śrī Manaḥ-śikṣā</i>	<i>The Essence of All Advice</i>
<i>My Śikṣā-guru and Priya-bandhu</i>	<i>The Gift of Śrī Caitanya Mahāprabhu</i>
<i>Pinnacle of Devotion</i>	<i>The Journey of the Soul</i>
<i>Śrī Prabandhāvalī</i>	<i>The Nectar of Govinda-līlā</i>
<i>Secret Truths of the Bhāgavatam</i>	<i>The Origin of Ratha-yātrā</i>
<i>Secrets of the Undiscovered Self</i>	<i>The Way of Love</i>
<i>Śīva-tattva</i>	<i>Utkalikā-vallarī</i>
<i>Śrī Bṛhad-bhāgavatāmṛta</i>	<i>Vaiṣṇava-siddhānta-mālā</i>
<i>Śrī Dāmodarāṣṭakam</i>	<i>Veṇu-gīta</i>
<i>Śrī Gauḍīya Gīti-guccha</i>	<i>Walking with a Saint</i>
<i>Śrī Gīta-govinda</i>	<i>Rays of the Harmonist (periodical)</i>
<i>Śrī Gopī-gīta</i>	
<i>Śrī Harināma Mahā-mantra</i>	
<i>Śrīmad Bhagavad-gītā</i>	



# *Nederlandse publicaties*

van **Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja**

vertaald en uitgegeven door Pro Deo Uitgever Jaya Radhe

<https://purebhakti.com/jayaradhe.nl>

<i>Bhagavad-gītā</i>	<i>Prabandha Pañcakam</i>
<i>Bhāgavata-rahāsya</i>	<i>Prabandhavalī</i>
<i>Bhajana-rahasya</i>	<i>Prema-pradīpa</i>
<i>Bhakti-tattva-viveka</i>	<i>Prema-sampuṭa</i>
<i>Boterdief</i>	<i>Reis van de ziel</i>
<i>Camatkāra-candrikā</i>	<i>Rāga-vartma-candrikā</i>
<i>Essentie van Bhagavad-gītā</i>	<i>Rāmānanda Rāya Saṁvāda</i>
<i>Geheimen van Bhajana</i>	<i>Śikṣāṣṭaka</i>
<i>Geheimen van het onontdekte Zelf</i>	<i>Śiva-tattva</i>
<i>Geluk in het paradijs der dwazen</i>	<i>Śrī Rādhā</i>
<i>Gift van Śrī Caitanya Mahāprabhu</i>	<i>Śrī Rūpa Gosvāmī's bijdrage</i>
<i>Gīta-govinda</i>	<i>Summum van toewijding</i>
<i>Gopi-gīta</i>	<i>Ujjvala-nīlāmaṇi-kiraṇa</i>
<i>Hari-kathāmr̥ta</i>	<i>Upadeśamṛta</i>
<i>Jagannātha Ratha-yātrā</i>	<i>Utkalikā-vallarī</i>
<i>Jaiva-dharma</i>	<i>Veṇu Gīta</i>
<i>Mādhurya-kādambinī</i>	<i>Verborgen pad van devotie</i>
<i>Maharṣi Durvāsā</i>	<i>Voorbij Nirvāṇa</i>
<i>Manah-śikṣā</i>	<i>Ware sentimenten van de ziel</i>
<i>Nitya-dharma</i>	<i>Wijze van Liefhebben</i>

